

ชื่อสารนิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์พระพรหมในศาสนาพราหมณ์ ตามทัศนะ
 พระพุทธศาสนาเถรวาท
ผู้วิจัย : นางสาวริกา หาญพานิชย์
ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
 : รองศาสตราจารย์อุดม บัวศรี
 M.A. (Philosophy)
วันสำเร็จการศึกษา : 28 ก.พ. 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาวิเคราะห์พระพรหมในศาสนาพราหมณ์ ตามทัศนะพระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นการศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) มีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับพระพรหมในศาสนาพราหมณ์และในพระพุทธศาสนา ๒) เพื่อศึกษาวิเคราะห์พระพรหม ตามทัศนะพระพุทธศาสนาเถรวาท

ผลการศึกษาจากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา และคัมภีร์ของศาสนาพราหมณ์ ตลอดจนตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า พระพรหมในทัศนะของพระพุทธศาสนานั้นเป็นเพียงสัตว์โลกชนิดหนึ่ง แต่เป็นเทวดาชั้นสูงที่ไปเกิดเป็นพรหมอยู่ในพรหมโลก ด้วยอำนาจของฌานในแต่ละดับ ที่ได้เจริญมาเมื่อครั้งยังเป็นมนุษย์ และอีกความหมายหนึ่งนั้นใช้เปรียบบุคคลผู้มีคุณธรรมสูงให้เป็นพรหม เช่น ยกย่องบิดามารดาว่าเป็นพรหมของลูก พรหมในทัศนะของพระพุทธศาสนาจึงเป็นสิ่งที่สามารถอธิบายได้อย่างมีที่มาที่ไป และมีความหมายเชิงเป็นเหตุเป็นผล ส่วนพรหมในทัศนะของศาสนาพราหมณ์นั้น จากการศึกษาพบว่ามีฐานะเป็นพระเจ้า (God) ทรงเป็นผู้สร้างโลกและสรรพสิ่งในโลก พระองค์ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยคำพูด และทรงอยู่เหนือวิสัยที่จะพูดที่จะคิดถึงได้ ดังนั้นพรหมในทัศนะของศาสนาพราหมณ์จึงมุ่งให้ความหมายในเชิงอภิปราย

สำหรับผลการศึกษาด้านคุณลักษณะของพรหมนั้น พบว่าพระพรหมในทัศนะของศาสนาพราหมณ์นั้นทรงเป็นผู้ที่มีพลังอำนาจอันยิ่งใหญ่เหนือจักรวาล จึงมีคุณลักษณะที่ไม่สามารถให้ความหมาย ให้คำนิยาม หรือไม่สามารถพรรณนาได้ว่ามีคุณลักษณะอย่างไร ส่วนพระพรหมในทัศนะของพระพุทธศาสนา ถึงแม้ว่าจะประกอบไปด้วยคุณลักษณะฝ่ายดี ไม่ว่าจะเป็นอายุที่ยืนยาว มีรูปร่างสวยงาม มีรัศมีรุ่งเรืองสว่างไสว มีเสียงอันไพเราะ เป็นต้น แต่พระพรหมในทัศนะของพระพุทธศาสนาก็ไม่ได้มีอำนาจอันยิ่งใหญ่เหนือจักรวาล ดังเช่นพระพรหมในศาสนาพราหมณ์

ส่วนประเด็นความเชื่อของพรหมในเรื่องการกำเนิดโลกนั้น พบว่าพระพรหมในทัศนะของพระพุทธศาสนาไม่ได้มีอำนาจในการสร้างโลกและจักรวาล เหมือนกับพรหมในทัศนะคติของศาสนาพราหมณ์ จากหลักฐานทางคัมภีร์ของพระพุทธศาสนาได้มีการประกาศทฤษฎีว่าด้วยการกำเนิดโลกนั้นเป็นไปตามกระบวนการทางธรรมชาติ และพระพุทธศาสนาได้ปฏิเสธความเชื่อเรื่องระบบวรรณะ ที่ว่าพระพรหมเป็นผู้บันดาลให้เกิดมนุษย์ในวรรณะต่างๆ โดยปรับเปลี่ยนความเชื่อเรื่องระบบวรรณะให้เป็นเรื่องของคุณธรรมความดีของมนุษย์ อันเกิดจากการกระทำด้วยตัวตนของมนุษย์เอง และจากผลการศึกษาเกี่ยวกับหลักคำสอนของพรหม ในทั้ง ๒ ศาสนา พบว่ามีความเชื่อมโยงของหลักคำสอนซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในประเด็นพระพรหมที่เป็นบุคลาธิษฐานของศาสนาพราหมณ์ที่มีฐานะเป็นเทพเจ้านั้น สอดคล้องกับพระพรหมของทางศาสนาพุทธที่สถิตอยู่ในพรหมโลกทั้ง ๒๐ ชั้น และการปฏิบัติเพื่อความเป็นพรหม เช่น การเพ่งกสิณ และการทำฌานสมาบัติ ๘ เป็นต้น

สำหรับผลการวิเคราะห์ประเด็นหลักคำสอนเรื่องพรหมในเชิงอภิปรัชญา ที่เชื่อมโยงมาจากคติความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ พบว่าหลักคำสอนในลักษณะที่เป็นอภิปรัชญานี้ไม่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยยุคปัจจุบัน ซึ่งหลักคำสอนเรื่องพรหมควรเน้นเรื่องคุณธรรมความดีที่ทำให้เป็นพรหม และเน้นพรหมที่ความเป็นปัจจุบันกาล และจากการศึกษาพบว่าพรหมวิหารธรรม นั้นเป็นคุณธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมไทยได้อย่างแท้จริงเพราะพรหมวิหารธรรมเป็นคุณธรรมที่ก่อให้เกิด ความเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งถือเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม อีกทั้งพรหมวิหารธรรมนั้นยังเป็นเหตุปัจจัยส่งเสริมคุณธรรมข้ออื่นๆ เกิดขึ้นตามมามากมาย เช่น ก่อให้เกิดความรัก ความปรารถนาดีต่อกันในรูปแบบต่างๆ อีกด้วย

Thematic Paper Title : An Analytical Study of Brahman in Brahmanism
According to Theravâda Buddhist view

Researcher : Mrs. Sarika Hanphanit

Degree : Doctor of Philosophy (Buddhist Studies)

Thematic Paper Supervisor:

Assoc. Prof. Udom Buasri

M.A. (Philosophy)

Date of Graduation : 28 February 2013

Abstract

The thesis, An Analytical Study of Brahman in Brahmanism According to Theravâda Buddhist View was a documentary research which hosted two purposes: 1) to study the belief about Brahma in Brahmanism and Buddhism and 2) to analyze Brahma according to the attitude of Theravâda Buddhism.

The results of the analyses of the scriptures, the texts as well as other related researches of Buddhism and Brahmanism showed that Brahma in the attitude of Theravâda Buddhism was just a living creature. However, Brahma was believed to be the high level heaven being who was reborn to be Brahma in the Brahma world as a result of his different power levels of practicing supraconsciousness when he was a human being. In another meaning, Brahma was compared as a high-minded person. For example, parents were also compared as children's Brahma. Brahma in the attitudes of Buddhists was, therefore, reasonably describable and meaningful. On the other hand, Brahma in the attitude of Brahmanism was the God who had created the Earth and all other things on the Earth. He was indescribable in words and he was beyond description of speaking or thinking. Consequently, Brahma in the attitude of Brahmanism was aimed to give metaphysical meanings.

According to the results of the investigation of Brahma's characteristics, it showed that Brahma in the attitude of Brahmanism had the great power over the universe. As a result, his characteristics could not be interpreted, defined or prescribed. Nevertheless, Brahma in the attitude of Buddhism, who even had positive characteristics like occupying longevity, beautiful shape, glorious radiance, melodious voice and so on, was not considered to have the great power over the universe as it was in Brahmanism.

In the point of belief about Brahma in the issue of the origin of the Earth, it showed that Brahma in the attitude of Buddhism did not have the power to create the world and the universe as it did in the attitude of Brahmanism. According to the evidence in the scriptures of Buddhism, there was a theory about the origin of the Earth mentioned that the Earth was originated under the natural process. Furthermore, Buddhism rejected the belief in the caste system which mentioned that Brahma was the inspirer of human beings in different castes. This belief was adjusted to be the issue of virtue of human beings which was the results of their actions. Additionally, the results of examining the principles of Brahma in both religions showed that there was a correlation between their principles, especially in the point that Brahma was the personification in Brahmanism whose status was a god. This was the linkage to the idea about Brahma in Buddhism that Brahma lived in all 20 levels of the Brahma world and the practices of becoming Brahma such as Kasina meditation and samāpatti 8 and so on.

The results of analyzing the principles of Brahma in metaphysics which linked to the belief of Brahmanism showed that the principles in metaphysical aspect were not appropriate with current Thai-social context. The principles about Brahma should emphasize the virtue and goodness which resulted in becoming Brahma and Brahma in the present period. Other additional results of the study showed that four principles virtuous existence were actually applied to be used in Thai society because they could cause loving-kindness, compassion, sympathetic joy and equanimity. These principles were extremely important in living together within a society. In addition, they were the factors which encouraged other virtue practices such as affection and having good wishes in various ways.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์พระพรหมในศาสนาพราหมณ์ ตามทัศนะ
พระพุทธรศาสนาเถรวาท เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความเมตตาของครูบาอาจารย์ดังต่อไปนี้

พระครูภาวนาโพธิคุณ,ดร. ซึ่งเป็นพระอาจารย์ประจำวิชา การศึกษาอิสระใน
พระพุทธศาสนาที่ได้เมตตาให้ความรู้ทางด้านวิชาการผู้วิจัย จนผู้วิจัยสามารถนำความรู้ในการ
เขียนงานในรายวิชามาต่อยอดและปรับขึ้นเป็นสารนิพนธ์เล่มนี้ได้

พระมหาบรรจง สิริจนโท ได้เมตตาให้คำแนะนำและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อ
ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้นำความรู้นี้มาใช้ประโยชน์ในการเขียนงานวิจัยในครั้งนี้

รศ.อุดม บัวศรี ได้ให้ความเมตตาารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่ผู้วิจัยและ
ได้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งกรุณาช่วยแก้ไข ตรวจทาน จนสารนิพนธ์มีเนื้อหาสาระที่
สมบูรณ์

ผศ.ดร.พุทธรักษ์ ปราบนอก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ อีกทั้งได้ให้ยืมเอกสาร ตำรา
แก่ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ที่ได้กรุณาให้การช่วยเหลือสืบค้นข้อมูลแก่ผู้วิจัย
ด้วยดีมาโดยตลอด

ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความเมตตาของทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวริกา หาญพานิชย์

ธันวาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๓.๑ ขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหา	๓
๑.๓.๒ ขอบเขตการวิจัยด้านเอกสาร	๓
๑.๔ คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	๓
๑.๕ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓
๑.๖ วิธีการดำเนินการวิจัย	๑๑
๑.๖.๑ กำหนดกรอบในการวิจัย	๑๑
๑.๖.๒ ขั้นรวบรวมข้อมูล	๑๑
๑.๖.๓ ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล	๑๑
๑.๖.๔ ขั้นเรียบเรียงข้อมูล เขียน และสรุป	๑๒
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๒
กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๓
บทที่ ๒ ความเชื่อเกี่ยวกับพระพรหมในศาสนาพราหมณ์ และในพระพุทธศาสนา	๑๔
๒.๑ ความเชื่อเกี่ยวกับพระพรหมในศาสนาพราหมณ์	๑๔
๒.๑.๑ บ่อเกิดของความเชื่อเกี่ยวกับพระพรหมในศาสนาพราหมณ์	๑๔
(๑) ด้านความเป็นมาของพรหม	๑๔
(๒) ด้านคัมภีร์พระเวท	๒๗
(๓) ด้านวรรณะ	๓๑
๒.๑.๒ ความหมายของพรหม	๓๓
๒.๑.๓ ชนิดของพรหม	๓๔
(๑) บุคลาธิษฐานพรหม	๓๔
(๒) ธรรมาธิษฐานพรหม	๓๔

๒.๑.๔	คุณลักษณะของพรหม	๓๖
	(๑) คุณลักษณะที่แท้จริงของพรหม	๓๖
	(๒) พรหมนั้นในฐานะแก่นแท้ของจักรวาล	๓๘
๒.๑.๕	ประเภทของพรหม	๔๐
	(๑) อปรพรหม	๔๐
	(๒) พรพรหม	๔๐
๒.๑.๖	การปฏิบัติเพื่อความเป็นพรหมในศาสนาพราหมณ์	๔๑
	(๑) ชญานโยคะ	๔๒
	(๒) กรรมโยคะ	๔๒
	(๓) ภักติโยคะ	๔๓
๒.๒	ความเชื่อเกี่ยวกับพระพรหมในพุทธศาสนา	๔๔
๒.๒.๑	ความหมายของพรหม	๔๔
๒.๒.๒	ชนิดของพรหม	๔๕
	(๑) พรหมในฐานะที่เป็นบุคลาธิษฐาน (Personal Brahman)	๔๕
	(๒) พรหมในฐานะที่เป็นธรรมาธิษฐาน	๔๘
๒.๒.๓	คุณลักษณะของพระพรหมในพุทธศาสนา	๔๙
	(๑) รูปร่างของพรหม	๔๙
	(๒) เสียงของพรหม	๕๐
	(๓) การรับรู้อารมณ์ของพรหม	๕๐
	(๔) การเกิดของพรหม	๕๑
	(๕) อายุของพรหม	๕๑
	(๖) ภาวะจิตของพรหม	๕๒
๒.๒.๔	ประเภทของพรหม	๕๓
	(๑) พรหมปาริच्छาภูมิ	๕๓
	(๒) พรหมปุโรหิตาภูมิ	๕๔
	(๓) มหาพรหมาภูมิ	๕๕
	(๔) ปริตตภาภูมิ	๕๖
	(๕) อัปปมาณภาภูมิ	๕๗
	(๖) อาภัสสรภูมิ	๕๗
	(๗) ปริตตสุภาภูมิ	๕๘
	(๘) อัปปมาณสุภาภูมิ	๕๙
	(๙) สุภิกิณหาภูมิ	๕๙

(๑๐) เวฬุผลาณภูมิ	๖๐
(๑๑) อสนัญญีสัตตาณภูมิ	๖๑
(๑๒) อวิหาสุทธาวาสณภูมิ	๖๓
(๑๓) อตปปาสุทธาวาสณภูมิ	๖๔
(๑๔) สุทิสสาสุทธาวาสณภูมิ	๖๖
(๑๕) สุทิสสีสุทธาวาสณภูมิ	๖๗
(๑๖) อกนิฏฐสุทธาวาสณภูมิ	๖๘
(๑๗) อากาสาณัญญาตณภูมิ	๗๐
(๑๘) วิญญาณัญญาตณภูมิ	๗๑
(๑๙) อากิญจัญญาตณภูมิ	๗๒
(๒๐) เนวสัณญานาสัณญาตณภูมิ	๗๔
๒.๒.๕ ปฏิปทาที่ทำให้เป็นพรหม	๗๕
๒.๒.๖ พรหมกับการกำเนิดโลกและมนุษย์	๘๒
๒.๒.๗ พรหมกับระบบบรรณะ	๘๕
บทที่ ๓ วิเคราะห์พระพรหมในศาสนาพราหมณ์ตามทัศนะพระพุทธศาสนาเถรวาท	๙๐
๓.๑ วิเคราะห์ด้านความหมาย ชนิด และคุณลักษณะของพรหม	๙๐
๓.๑.๑ ด้านความหมายและชนิดของพรหม	๙๐
๓.๑.๒ ด้านคุณลักษณะ	๙๓
๓.๒ วิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับพระพรหม	๙๖
๓.๒.๑ ความเชื่อเรื่องการกำเนิดโลกและมนุษย์	๙๖
๓.๒.๒ ด้านความเชื่อเกี่ยวกับระบบบรรณะ	๙๘
๓.๓ วิเคราะห์ความเชื่อมโยงของหลักคำสอนเรื่องพรหมของศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนา	๑๐๐
๓.๔ วิเคราะห์หลักคำสอนเรื่องพรหมในสังคมยุคปัจจุบัน	๑๐๑
๓.๔.๑ หลักคำสอนด้านอภิปรัชญา	๑๐๑
๓.๔.๒ การประยุกต์ใช้หลักคำสอนเรื่องพรหมในสังคมยุคปัจจุบัน	๑๐๓
บทที่ ๔ สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๐๖
๔.๑ พระพรหมตามทัศนะพระพุทธศาสนาเถรวาท	๑๐๖
๔.๑.๑ ความหมาย ชนิด และคุณลักษณะของพรหม	๑๐๖
๔.๑.๒ ความเชื่อเกี่ยวกับพระพรหมเรื่องการกำเนิดโลก	๑๐๗
๔.๑.๓ ความเชื่อมโยงของหลักคำสอนเรื่องพรหมของศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนา	๑๐๘

๔.๑.๔ หลักคำสอนเรื่องพรหมในสังคมปัจจุบัน	๑๐๘
๔.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัย	๑๐๙
บรรณานุกรม	๑๑๐
ประวัติผู้วิจัย	๑๑๔

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์พระไตรปิฎก

สารนิพนธ์ฉบับนี้ใช้พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการอ้างอิง จะระบุเล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ดังตัวอย่าง เช่น ที.ส. (ไทย) ๙/๒๕๘/๑๐๔. หมายถึงทีฆนิกาย สीलขันธวรรค เล่ม ๙ ข้อ ๒๕๘ หน้า ๑๐๔ ซึ่งคัมภีร์ที่ใช้มีรายละเอียดดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.จ. (ไทย) หมายถึง วินัยปิฎก จุฬวรรค (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ส. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สीलขันธวรรค (ภาษาไทย)

ที.ม. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)

ที.ปา. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค (ภาษาไทย)

ม.ม.อ. (ไทย) หมายถึง มัชฌิมนิกาย ปปัญจสุทนี มูลปณณาสกัอรกถกถา (ภาษาไทย)

ม.ม. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปณณาสกั (ภาษาไทย)

ม.อ. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปรปณณาสกั (ภาษาไทย)

ส.ส. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย สคาถวรรค (ภาษาไทย)

ส.นิ. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย นิทานวรรค (ภาษาไทย)

ส.ม. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย มหาวรรค (ภาษาไทย)

อง.ติก. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย ติกนิบาต (ภาษาไทย)

อง.จตุกก. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)

ขุ.ธ. (บาลี) หมายถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ฐมมปทปาลี (ภาษาบาลี)

ขุ.ธ. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท (ภาษาไทย)

ขุ.สุ. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต (ภาษาไทย)

ขุ.ป. (ไทย) หมายถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสัสมิทามวรรค (ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.วิ. (ไทย) หมายถึง อภิธรรมปิฎก วิภังค์ (ภาษาไทย)

ข. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อรรถกถา

อรรถกถา พระสูตรตันตปิฎก

ม.ม.อ. (บาลี)	หมายถึง	มัชฌิมนิกาย ปปัญจสุตฺตนิ มุปฺปณฺณาสกอฏฺฐกถา (ภาษาบาลี)
ม.ม.อ. (ไทย)	หมายถึง	มัชฌิมนิกาย ปปัญจสุตฺตนิ มุลปฺปณฺณาสกัอรรถกถา (ภาษาไทย)

ปกรณ์วิเสส

วิสุทฺธิ.	หมายถึง	วิสุทฺทมรรคปกรณ์ (ภาษาไทย)
-----------	---------	----------------------------

ค. คำย่อเกี่ยวกับคัมภีร์อุปนิษत्

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้อ้างอิงจากคัมภีร์อุปนิษत् ภาษาสันสกฤต อักษรอังกฤษ ฉบับของรามาณูจันน คริสตศักราช 1953 ในการอ้างอิงจะระบุชื่อย่อคัมภีร์ บทที่ ตามด้วยหัวข้อใหญ่ ตามด้วยโคลก และเลขหน้า เช่น ไตตติรียะ/๓.๑.๑/๓๗๑. หมายถึง ไตตติรียะอุปนิษत् บทที่ ๓ หัวข้อใหญ่ที่ ๑ โคลกที่ ๑ หน้า ๓๗๑ เป็นต้น

ซึ่งคัมภีร์อุปนิษत्ใช้มีรายละเอียดดังนี้

เกนะ	หมายถึง	เกนะอุปนิษत्
ฉานโทคยะ	หมายถึง	ฉานโทคยะอุปนิษत्
ไตตติรียะ	หมายถึง	ไตตติรียะอุปนิษत्
พฤททาร์ณยะ	หมายถึง	พฤททาร์ณยะอุปนิษत्
มาณชุกยะ	หมายถึง	มาณชุกยะอุปนิษत्